

عنوان مقاله:

منطق چیدمان فضایی سکونتگاه های یزد بر اساس قنات

محل انتشار:

دوفصلنامه معماری اقلیم گرم و خشک، دوره 10، شماره 15 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسنده:

سمیه شهری - همکار پژوهشگر معماری بومی دانشگاه یزد

خلاصه مقاله:

طرح هویت مکانی و تاثیراتی که در تحلیل الگوهای استقرار سکونتگاهها و چیدمان آن ها دارد با استفاده از حوزههای معرفتی مانند چیدمان فضا و پدیدارشناسی و خلق مفاهیم بدیع، علاوه بر تاکید مضاعفی که بر درهم تنیدگی مسائل طبیعی و انسانی دارد، نقش مکان در رفتار و سبک رخدادهای انسانی و فضایی را برملا می سازد. این پژوهش جهت نشان دادن قابلیت دیدگاه تاوبلی، نگاره یزد در متن جغرافیایی ایران مرکزی را محدوده تجربی خود انتخاب کرده است و بر آن است تا هویت مکانی و مدنیت های استوار بر نگاره سرزمینی یزد و ویژگی های لندفرم های آن و سازه های ساخت بشر مانند قنات را بر نهادهای اجتماعی بنیادین یزد مطالعه نماید. به همین منظور، در این پژوهش با اتکاء به چند حوزه معرفتی که در نوع خود رویکردی نوین و خلاقانه به شمار میآید (از جمله مدلهای مفهومی چون تکنیک داده‌مینا، تکنیکهای ترسیمی فهم، تکنیک قواعد چیدمان فضایی هیلپیر، رشد ارگانیک شهر و نسبتهای آلومتریک فضایی)، ارتباط بنیان های نظری و معرفتی هویت مکانی و رفتارهای اجتماعی، در مقیاس خاصی تبیین گردید. در این میان ابداع قنات که دستاورد فناورانه مردم این خطه، جهت استمرار رابطه آلومتری طبیعی بین چکاد و چاله ی منطقه در برابر تغییرات عمده ی محیطی است، را می توان جزو هوشمندیهای تجربی این مردمان، با درک و فهمی شناخت شناسانه از محیط تلقی کرد. هدف تحقیق، شناخت رابطه سازه ی دست ساز انسانی قنات با چیدمان فضایی بناهای مسکونی شهر در بافت قدیمی شهر یزد است که بر اثر کشف معنا از دیدگاه پدیدارشناسی، حاصل شده است. نتایج حاصل از پژوهش چنین بیان داشت که منطق چیدمان سازماندهی "شهری" منطقه مدیون هویت مکانی "دریاچه یزد در دوره کوتاهتری" و منطق چیدمان سازماندهی "روستایی" و هویت مکانی آن، ناشی از "عملکرد یخرودها و خط تعادل آب و یخ" بوده، در نتیجه قنات و ابداع آن در این ناحیه تنها یک کانال زیرزمینی انتقال آب سفرههای زیرزمینی نبوده، بلکه نشانی هوشمندانه از خوانش منظر، توسط ساکنان منطقه دارد و به عنوان راهبردی مدیریتی جهت حفظ و تقویت تعادل محیطی در برابر تغییرات عمده اقلیمی بشمار میآید. نتایج این مباحث می تواند عامل موثری در درک و فهم بهتر محیط و رابطه ساکنین و آمایش آینده ی این مناطق باشد.

کلمات کلیدی:

هویت مکانی، پدیدارشناسی، چیدمان فضایی، قنات، نسبت آلومتریک فضایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1521941>

